

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พรรณนาศิลปะและวัฒนธรรมชาวไทยเผ่ากะเหรี่ยงของชุมชนบ้านห้วยโป่ง ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน 2) ศึกษากระบวนการการจัดการศูนย์วัฒนธรรมชุมชนบ้านห้วยโป่ง โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านห้วยโป่ง จำนวน 34 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการบันทึกภาคสนาม โดยเริ่มดำเนินการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2549 โดยการนำเสนอผลการวิจัยด้วยการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า บ้านห้วยโป่ง เป็นชุมชนชาวไทยเผ่ากะเหรี่ยงสะกอที่มีประวัติยาวนานกว่า 60 ปี ลักษณะภูมิประเทศของบ้านห้วยโป่งเป็นป่าพื้นที่เชิงเขาที่ราบสูง อาณาเขตของหมู่บ้านติดต่อกับเขตป่าไม้ทุกด้าน ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรมเพื่อยังชีพ ประชาชนอาศัยกันอยู่แบบเครือญาติ การแต่งงานเป็นแบบผัวเดียวเมียเดียว ในบ้านหลังหนึ่งจะมีเพียงห้องเดียวและมีเตาไฟอยู่ในห้องกลางบ้านเป็นการแสดงถึงการนับถือผีบรรพบุรุษ วัฒนธรรมกะเหรี่ยงให้ความสำคัญเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมตามประเพณี ดังนั้นหญิงสาวทุกคนที่ยังไม่ได้แต่งงานต้องสวมชุดทรงกระสอบยาวถึงปลายเท้าสีขาว เป็นผ้าทอด้วยเอวแบบกะเหรี่ยง เย็บติดกันโดยไม่มีส่วนเว้าส่วนโค้ง เป็นการบ่งบอกสถานะถึงความเป็นสาวบริสุทธิ์ เมื่อแต่งงานแล้วต้องสวมเสื้อแขนสั้นสีน้ำเงินเข้ม ส่วนล่างของตัวเสื้อประดับประดาด้วยลูกเดือยหรือลูกปัดและนุ่งผ้าถุงคนละท่อนเท่านั้น สำหรับผู้ชายสวมเสื้อสีแดงซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชาย คือ ความอดทน ความแข็งแรง และกางเกงแบบดั้งเดิมคล้ายกับกางเกงสะคอก แต่ในปัจจุบันไม่พบเห็นในหมู่บ้านแล้ว ลักษณะนิสัยกะเหรี่ยงชอบร้องเพลงและการเต้นรำ ดังนั้นในงานพิธีกรรมจะต้องมีการร้องรำทำเพลงอยู่เสมอ

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศูนย์วัฒนธรรมชุมชนบ้านห้วยโป่งนั้น พบว่า การวางแผนจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมชุมชน (plan) เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มผู้นำที่มีความรู้ที่ได้ดำเนินการประชุมหารือ การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการชี้แจงวัตถุประสงค์และร่วมกันแนวทางในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมชุมชน จนที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมชุมชนขึ้น รวมถึงการลงมติเลือกตั้งคณะกรรมการศูนย์วัฒนธรรมชุมชนและการกำหนดระเบียบข้อบังคับ การแบ่งปันผลประโยชน์ และการสมัครเป็นสมาชิกชมรมด้วยการซื้อหุ้น จนสามารถออกเป็นธรรมนูญชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านห้วยโป่งได้ สำหรับการดำเนินงาน (do) ในขั้นตอนการสร้างและพัฒนาศูนย์วัฒนธรรมนั้น สมาชิกชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านห้วยโป่ง ระบุว่า ได้ร่วมกับสมาชิกท่านอื่นในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบและตกแต่งศูนย์วัฒนธรรมชุมชนบ้านห้วยโป่ง การรวบรวม การบริจาคหรือการให้ยืมวัตถุศิลป์ ตลอดจนการจัดวางตำแหน่งวัตถุศิลป์ออกเป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้สมาชิกชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านห้วยโป่ง ยังได้รายงานว่าการตรวจสอบการจัดการศูนย์วัฒนธรรมชุมชน (check) เป็นไปในลักษณะของการพูดคุยกันในที่ประชุม ด้วยการสอบถามความคืบหน้าของการออกแบบและตกแต่งศูนย์วัฒนธรรมชุมชน และการรับรู้จำนวนนักท่องเที่ยวและวันเวลาที่นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม การตรวจสอบสภาพความเสียหายของวัตถุศิลป์ก่อนที่นำมาจัดแสดงภายในศูนย์วัฒนธรรมชุมชน รวมถึงการชี้แจงลำดับขั้นตอนในพิธีต้อนรับนักท่องเที่ยว การแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่น การแต่งกาย ความประเพณีและมารยาทของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ส่วนในด้านการปรับปรุงแก้ไขการจัดทำ ศูนย์วัฒนธรรมชุมชนนั้น (action) สมาชิกชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านห้วยโป่ง ได้มีส่วนในการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ และการตกแต่งศูนย์วัฒนธรรมทั้งภายนอกและภายใน รวมทั้งการดูแลรักษาความสะอาด การบำรุงซ่อมแซมวัตถุศิลป์ นอกจากนี้การปรับปรุงแก้ไขลำดับขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยว การแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่น และการพัฒนาทักษะการให้ข้อมูล ความรู้ตลอดจนถึงมารยาทแก่ผู้สาธิตวัฒนธรรมท้องถิ่น และมัคคุเทศก์ในการนำชมศูนย์วัฒนธรรมชุมชนบ้านห้วยโป่ง

This study had the following objectives: 1) to describe arts and culture of Karen tribe in Ban Huaypong community, Banpaung Sub District, Thoong Huachang District, Lamphun Province; and 2) to study management process of Ban Huaypong Community Cultural Center. Interview schedule, observation, and field trip record were used for collecting data during January to November 2006. Thirty four members of Ban Huaypong Ecotourism Club were respondents in this study.

Results of the study revealed that Ban Huaypong was populated by Sagaw Karen Community settling for more than 60 years. Ban Huaypong Community was located in a mountain foot forest. Most of the people there did subsistence farming. They treated each other like they were relatives, and married couples usually had only one husband or wife. Generally, there was only one room with a stove in their house. The stove was placed in the middle of the room in order to show respect to ancestors of the owner of the house. Karen tribe hold the importance on the beliefs and ritual ceremonies. Thus, all young women must wear long cylindal-shaped dress indicating that they were virgin. After getting married, they must wear dark blue short sleeve blouse in which the lower pant of the blouse was decorated with different kinds of bead. Together with the blouse, they wear sarong-like skirt. Karen men usually wear red shirt which is the symbol of manhood perseverance and strength and they wear sador-like trousers. However, it cannot be seen in their community at present. Karen tribe loves singing and dancing so there are singing and dancing in all ritual ceremonies.

In case of results of the study on the management of Ban Huaypong Community Cultural Center, it was found that knowledgeable leader had grouped themselves to plan the establishment of the community cultural center as well as the determination of objectives of the center. After that, they voted for selecting the center committee and set the rules and regulations, benefit sharing, and member admission by share buying. For the project implementation during the stages of building and development of the center, members of Ban Huay pong Ecotourism Club revealed that they had joined other members in the project implementation, particularly on designing and decorating Ban Huaypong Community Cultural Center. They also collected, donated, and lent handicraft as well as sorted it into groups. Moreover, they reported that checking of the center management was in the form of discussion in the meeting room. This was about the progress on designing and decorating, perceiving of number of tourists, and date of visiting. They also checked the damages of handicraft before exhibiting it in the center. Some of them stressed on steps on visitor-welcoming ceremony, cultural show, dressing and etiquette of local tour guides. For the improvement of the center, members of Ban Huaypong Ecotourism Club took part in the improvement of landscape and the decoration of the center. They were also cleanliness-care takers. Not only this, they helped maintain handicraft and improve process on visitor welcoming, cultural show, and skill development on data providing.